

Laidiens: 09.11.2006., Nr. 180

Ministru kabineta noteikumi Nr.908

Rīgā 2006.gada 6.novembrī (prot. Nr.57 4.§)

Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība

Izdoti saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 13.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

- 1.Noteikumi nosaka arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtību, arodslimību sarakstu, kā arī arodslimību izraisītājfaktoru un to pielietojuma kategoriju sarakstu.
- 2.Par arodslimības izmeklēšanu ir uzskatāma personas izmeklēšana, darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšana, diagnozes noteikšana, kā arī veselības un darbspēju ekspertīze, ja radušās aizdomas, ka personai varētu būt arodslimība.
- 3.Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība attiecināma uz visiem arodslimību gadījumiem, ja nodarbinātie darbā tiek vai tikuši pakļauti kaitīgiem darba vides faktoriem.
- 4.Par šo noteikumu ievērošanu ir atbildīgi ārsti, kas nodrošina arodslimību izmeklēšanu (tai skaitā veic nodarbināto obligātās veselības pārbaudes), un darba devēji.
- 5.Valsts darba inspekcija pārbauda tās personas darba vietu, kurai ir vai, iespējams, ir arodslimība, kā arī izvērtē darba vides kaitīgos faktorus un darba apstākļus.
- 6.Šo noteikumu ievērošanu attiecībā uz darbībām, ko veic ārstniecības personas (piemēram, arodslimību diagnosticēšana, ieraksti medicīniskajā dokumentācijā), kontrolē Medicīniskās aprūpes un darbspēju ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcija, bet attiecībā uz darba devēja veiktajiem pasākumiem – Valsts darba inspekcija.

II. Personas izmeklēšana

- 7.Ja personai konstatētas šo noteikumu 1.pielikumā minētās slimības vai to pazīmes un viņa tiek vai tikusi pakļauta kaitīgu darba vides faktoru iedarbībai, personai ir tiesības prasīt ģimenes ārstam, pie kura viņa ir reģistrēta, lai tiktu izmeklēta un noteikts, vai konstatētā slimība ir arodslimība.
- 8.Ja, izmeklējot personu, ģimenes ārsts konstatē veselības traucējumus, ko, iespējams, izraisījuši kaitīgie darba vides faktori, diagnozes precizēšanai personu nosūta pie arodslimību ārsta, izņemot šo noteikumu 14.punktā minēto gadījumu.
- 9.Arodslimību ārsts izmeklē personu, izvērtē tās veselības stāvokli, darba anamnēzi un, ja nepieciešams, nosūta personu uz papildu konsultācijām un izmeklējumiem pie speciālistiem.

10.Ja arodslimību ārsts apstiprina arodslimības diagnozes iespējamību, tad viņš personu ar nosūtījumu, kam pievienoti veikto izmeklējumu rezultāti un izraksts no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes par pārciestajām slimībām, norīko konsultācijai uz ārstniecības iestādes izveidotu ārstu komisiju arodslimībās (turpmāk – ārstu komisija) vai valsts akciju sabiedrības “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” Aroda un radiācijas medicīnas centra (turpmāk – centrs) ārstu komisiju arodslimībās (turpmāk – centra ārstu komisija).

11.Iesniedzot ārstu komisijā vai centra ārstu komisijā šo noteikumu 10.punktā minētos dokumentus, persona pievieno arī darba stāžu apliecinājošus dokumentus (darba līguma kopijas vai citu darba devēja izsniegtu apliecinājumu). Ja šādi dokumenti nav pieejami, persona pievieno paskaidrojumu, norādot attiecīgajā uzņēmumā nostrādāto laiku, veicamos darba pienākumus, kaitīgos darba vides faktorus un darba apstākļus.

12.Lēmumu par arodslimības diagnozi pieņem ārstu komisija vai centra ārstu komisija. Komisijas sastāvā ir arodslimību ārsts (komisijas priekšsēdētājs), neirologs, arodveselības ārsts vai vecākais darba aizsardzības speciālists ar medicīnisko izglītību, Valsts darba inspekcijas pārstāvis un citi speciālisti, ja nepieciešams. Tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanā ir arī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvim.

13.Ja, veicot personas obligāto veselības pārbaudi, arodslimību ārsts konstatē šo noteikumu 1.pielikumā minētās slimības vai to pazīmes, pacientu izmeklē un nosūta uz ārstu komisiju vai centra ārstu komisiju saskaņā ar šo noteikumu 9. un 10.punktā noteikto kārtību.

14.Ja ir noticis nelaimes gadījums darbā, par kuru sastādīts akts (jo ir pastāvējusi inficēšanās iespēja), tomēr tūlītēja darbnespēja nav iestājusies, bet ar darbā notikušo nelaimes gadījumu saistītā infekcijas slimība ir diagnosticēta vēlāk, ģimenes ārsts nosūta personu konsultācijai uz ārstu komisiju vai centra ārstu komisiju.

III. Darba vietas higiēniskais raksturojums

15.Lai būtu iespējams izvērtēt kaitīgo darba vides faktoru ietekmi uz personu un noteikt arodslimības diagnozi, arodslimību ārsts, ja nepieciešams, nosūta Valsts darba inspekcijai rakstisku pieprasījumu (2.pielikums) sagatavot darba vietas higiēnisko raksturojumu.

16.Darba vietas higiēnisko raksturojumu var pieprasīt šādos gadījumos:

16.1.nodarbinātajam atklātas arodslimības pazīmes – veselības traucējumi, kurus izraisa noteikti darba vides faktori;

16.2.personai pēc darba attiecību pārtraukšanas atklātas arodslimības pazīmes;

16.3.iepriekš sagatavotajā darba vietas higiēniskajā raksturojumā nav sniegta pietiekama informācija un nepieciešama papildinformācija vai atkārtots darba vietas higiēniskais raksturojums.

17.Sagatavojot darba vietas higiēnisko raksturojumu (3.pielikums), Valsts darba inspekcijas amatpersonas atbilstoši kompetencei veic šādas darbības:

17.1.tiekoties ar personu, par kuras slimību ir aizdomas, ka tā varētu būt arodslimība, noskaidro, kādi kaitīgi darba vides faktori ir ietekmējuši vai varēja ietekmēt personas veselību;

17.2.apkopo informāciju par attiecīgās personas profesiju, darba stāžu, darba vides riska faktoriem, to kontroles rezultātiem, apmācību un instruktāžu darba vietā, kā arī citu nepieciešamo informāciju;

17.3.pārbauda darba vietu uzņēmumā, iepazīstas ar darba vides faktoriem, kuri ir ietekmējuši vai varēja ietekmēt attiecīgās personas veselību, un preventīvajiem darba aizsardzības pasākumiem, kā arī darba aprikojumu konkrētajā darba vietā;

17.4.sagatavo objektīvu darba vietas higiēnisko raksturojumu, kam pievieno šo noteikumu 17.1.apakšpunktā minētās personas obligātās veselības pārbaudes kartes un uzņēmumā veikto darba vides faktoru mērījumu kopijas;

17.5.norāda kaitīgos darba vides faktorus, kuri ir ietekmējuši vai varēja ietekmēt personas veselību, kaitīgā faktora pielietojuma kategoriju saskaņā ar šo noteikumu 4.pielikumu un kaitīgo faktoru saskaņā ar arodslimību izraisītāju faktoru klasifikāciju atbilstoši šo noteikumu 5.pielikumam.

18.Darba devējs sadarbojas ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām un nodrošina pieeju visai nepieciešamajai informācijai par darba vides iekšējo uzraudzību, riska novērtēšanas un novēršanas pasākumiem un citai darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšanā nepieciešamajai informācijai, kā arī ņem vērā Valsts darba inspekcijas amatpersonu prasības attiecībā uz riska novēršanu vai samazināšanu un darba vides uzlabošanu.

19.Valsts darba inspekcija mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas sagatavo darba vietas higiēnisko raksturojumu un piecu darbdienu laikā nosūta to pieprasītājam.

20.Valsts darba inspekcija neizmeklē iespējamās arodslimības cēloni, darba apstākļus, kaitīgo faktoru ietekmi darba vietā un nesastāda darba vietas higiēnisko raksturojumu, ja uzņēmums, kurā pastāvējuši kaitīgie faktori, kas bijuši iespējamās arodslimības cēlonis, ir likvidēts, izslēgts no komercreģistra vai konkrētā darba vieta vai tai līdzīgās vairs neeksistē. Šajā gadījumā Valsts darba inspekcija divu nedēļu laikā informē darba vietas higiēniskā raksturojuma pieprasītāju par iemesliem, kādēļ to nav iespējams sastādīt.

21.Ja darba vietas higiēniskais raksturojums netiek sastādīts, ārstu komisija vai centra ārstu komisija pieprasa attiecīgās personas paskaidrojumu, kurā norādīta šo noteikumu 11.punktā minētā informācija.

IV. Arodslimību diagnozes noteikšana

22.Ārstu komisija vai centra ārstu komisija, izvērtējot personas izmeklēšanas rezultātus, datus par iepriekšējām slimībām, darba vietas higiēnisko raksturojumu un citus iesniegtos dokumentus, divu mēnešu laikā pēc šo noteikumu 10. un 11.punktā minēto dokumentu saņemšanas pieņem lēmumu, vai attiecīgā slimība ir arodslimība, un izsniedz personai atzinumu (6.pielikums). Atzinumā norāda arī laiku, kad atkārtoti jāierodas uz medicīnisko apskati pie arodslimību ārsta, kā arī informē par to ģimenes ārstu, pie kura persona ir reģistrēta.

23.Arodslimniekam ir pienākums rūpēties par savu veselību un ievērot ārstu norādījumus. Arodslimniekam ir tiesības saņemt pilnīgu informāciju par kaitīgiem darba vides faktoriem, kas ietekmējuši viņa veselības stāvokli, par izmeklējumu rezultātiem un ārstēšanas pasākumiem, ja nepieciešams, arī informāciju par neskaidriem jautājumiem, kā arī tiesības apstrīdēt lēmuma pieņemšanas procesu Medicīniskās aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcijā, bet lēmumu pārsūdzēt tiesā.

24.Ja ārstu komisija vai centra ārstu komisija pieņem lēmumu, ka slimība ir arodslimība, tā piecu darbdienu laikā nosūta:

24.1.Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisijai atzinumu par arodslimību (6.pielikums);

24.2.Valsts darba inspekcijai ziņojumu par arodslimības gadījumu (7.pielikums).

25.Valsts darba inspekcija, saņemot šo noteikumu 24.2.apakšpunktā minēto ziņojumu, izdod rīkojumu un nosūta to darba devējam, pie kura strādā konkrētais nodarbinātais. Rīkojumā ietver šādu informāciju:

25.1.par darba aizsardzības prasībām neatbilstošo uzņēmuma darba vidi, kas izraisījusi arodslimību, ņemot vērā darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšanas laikā atklātos trūkumus;

25.2.par nepieciešamajiem pasākumiem riska novēršanai vai samazināšanai attiecībā uz konkrēto nodarbināto, ņemot vērā ārstu komisijas vai centra ārstu komisijas ieteikumus.

26.Darba devējs atbilstoši Valsts darba inspekcijas rīkojumam veic darba aizsardzības pasākumus riska novēršanai, kā arī paredz iespēju norīkot arodslimnieku alternatīvos darbos, kur nepastāv to kaitīgo darba vides faktoru risks, kas izraisa personas veselības traucējumus.

27.Lai novērtētu slimības norisi un izvērtētu ārstēšanās rezultātus, ģimenes ārsts nosūta arodslimnieku pie arodslimību ārsta atkārtotai medicīniskai apskatei atzinumā norādītajā laikā.

28.Atkārtoti ierodoties pie arodslimību ārsta, personu izmeklē, ja nepieciešams, nosūta uz papildu izmeklējumiem un konsultācijām pie speciālistiem, nosaka diagnozi un nosūta konsultācijai uz ārstu komisiju vai centra ārstu komisiju. Komisija, izvērtējot personas izmeklējuma rezultātus, sniedz atkārtotu atzinumu.

V. Veselības un darbspēju ekspertīze

29.Ja ārstu komisija vai centra ārstu komisija personai diagnosticē arodslimību, persona ar komisijas izsniegto atzinumu par arodslimību vēršas pie ģimenes ārsta, pie kura viņa ir reģistrēta. Ģimenes ārsts invaliditātes smaguma pakāpes un darbspēju zaudējuma noteikšanai (procentos) nosūta arodslimnieku uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisiju vai tās struktūrvienību– vispārēja un speciāla profila veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisiju (turpmāk – ekspertīzes komisija) invaliditātes ekspertīzei atbilstoši normatīvajiem aktiem par invaliditātes ekspertīzes kārtību.

30.Arodslimnieks ekspertīzes komisijai uzrāda personu apliecinošu dokumentu un iesniedz ģimenes ārsta izsniegtu nosūtījumu un ārstu komisijas vai centra ārstu komisijas atzinumu par slimības saistību ar veicamo darbu.

31.Ekspertīzes komisija lēmuma pieņemšanas dienā arodslimniekam izsniedz:

31.1.invaliditātes izziņu, ja arodslimniekam tiek noteikta invaliditāte, ko izraisījusi arodslimība;

31.2.izrakstu no ekspertīzes akta par darbspēju zaudējumu.

32.Par pieņemto lēmumu ekspertīzes komisija informē ārstu komisiju vai centra ārstu komisiju, Valsts darba inspekciju un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru.

33.Lai noteiktu tiesības uz normatīvajos aktos paredzēto apdrošināšanas atlīdzību, arodslimnieks iesniedz ārstu komisijas vai centra ārstu komisijas un ekspertīzes komisijas izsniegtos dokumentus Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā.

VI. Arodslimību uzskaitē

34.Ārstu komisijas katru mēnesi līdz piektajam datumam nosūta Valsts darba inspekcijai šādu informāciju par pirmreizēji un atkārtoti diagnosticētajām arodslimībām saskaņā ar šo noteikumu 8.pielikumu:

34.1. arodslimnieka vārds, uzvārds;

34.2. arodslimnieka personas kods;

34.3. arodslimnieka dzimums;

34.4. arodslimnieka profesija arodslimības izraisītājfaktoru iedarbības laikā;

34.5. ekonomiskā aktivitāte arodslimības izraisītājfaktoru iedarbības laikā;

34.6. konkrētās arodslimības izraisītājfaktors saskaņā ar šo noteikumu 5.pielikumu;

- 34.7.kaitīgā faktora pielietojuma kategorija saskaņā ar šo noteikumu 4.pielikumu;
- 34.8.arodslimība saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumu;
- 34.9.arodslimības grupa atbilstoši izraisītājfaktoram saskaņā ar šo noteikumu 9.pielikumu;
- 34.10.arodslimības diagnoze saskaņā ar Starptautisko statistisko slimību un veselības problēmu klasifikācijas kodiem (SSK-10.red.).
- 35.Ārstniecības mērķu sasniegšanai ārstu komisija un centra ārstu komisija pēc citas ārstu komisijas pieprasījuma sniedz informāciju par arodslimnieku, kurš tajā vērsies.
- 36.Valsts darba inspekcija pusgada un gada pārskatā iekļauj šādu informāciju par arodslimībām:
- 36.1.no jauna reģistrēto arodslimību gadījumu analīze pa nozoloģiskām vienībām saskaņā ar Starptautisko statistisko slimību un veselības problēmu klasifikācijas kodiem (SSK-10.red.);
- 36.2.arodslimību gadījumu skaita korelācijas analīze saistībā ar darba vides riska faktoriem, profesiju, ekonomiskās darbības veidu, nodarbināto stāžu darbā ar kaitīgo faktoru, dzimumu, vecumu;
- 36.3.arodslimību gadījumu skaita uz 100000 strādājošiem analīze Latvijā un salīdzinājumā ar citām valstīm.
- 37.Pusgada un gada pārskatu Valsts darba inspekcija iesniedz Labklājības ministrijā, Veselības ministrijā un Centrālajā statistikas pārvaldē, kā arī ievieto informāciju Valsts darba inspekcijas mājas lapā internetā.
- 38.Pēc Valsts darba inspekcijas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniedz informāciju par papildu izdevumu segšanu arodslimnieku ārstēšanai un rehabilitācijai.

VII. Noslēguma jautājumi

- 39.Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 1998.gada 31.marta noteikumus Nr.119 "Arodslimību saraksts" (Latvijas Vēstnesis, 1998, 87./88.nr.).
- 40.Līdz ārstu komisiju izveidošanai ārstniecības iestādēs personas arodslimību diagnozes noteikšanai tiek nosūtītas uz centru.
- 41.Noteikumi stājas spēkā ar 2007.gada 1.janvāri.

Ministru prezidents A.Kalvītis

Labklājības ministre D.Staķe

Redakcijas piebilde: noteikumi stājas spēkā ar 2007.gada 1.janvāri.

1.pielikums

Ministru kabineta

2006.gada 6.novembra noteikumiem Nr.908

Arodslimības

1. Ķīmisko faktoru izraisītās akūtās un hroniskās slimības: